

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

X Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 19—20 листопада 2020 року)

Полтава
2021

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

**МАТЕРІАЛИ
Х МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

(м. Полтава, 19–20 листопада 2020 року)

**Полтава
ПУЕТ
2021**

Організаційний комітет:

Голова: *О. О. Нестуля*, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ) (м. Полтава), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України.

Заступники голови організаційного комітету:

М. Є. Розога, д. е. н., професор, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенерготехнологій, завідувач економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава), заслужений діяч науки і техніки України;

О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ (м. Полтава).

Члени організаційного комітету:

К. Ю. Вергал, к. е. н., доцент, директор Інституту економіки, управління та інформаційних технологій ПУЕТ (м. Полтава);

Є. М. Ємець, к. ф.-м. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава);

Г. В. Карнаухова, ст. викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава);

О. К. Кузьменко, к. е. н., доцент, заст. завідувача кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава);

В. І. Перебийніс, д. е. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ (м. Полтава);

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту бізнесу та сучасних технологій ПУЕТ (м. Полтава);

М. М. Іващенко, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ (м. Полтава);

Л. М. Діденко, директор Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ (м. Полтава).

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління :
Е45 матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 19–20 листопада 2020 року). — Полтава : ПУЕТ, 2021. — 405 с.

ISBN 978-966-184-386-7

У матеріалах конференції розглядаються проблеми та особливості моделювання й управління сучасними економічними процесами та системами, теоретичні основи формування механізмів і систем стратегічного розвитку підприємств, сучасна проблематика підготовки фахівців з економічної кібернетики та комп'ютерних інформаційних технологій. Матеріали розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів і студентів закладів вищої освіти.

Організатори конференції можуть не поділяти думки учасників.

УДК 330.4(063)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено*

Наукова новизна одержаних результатів полягає у обґрунтуванні необхідності підготовки підприємств до вирішення викликів системних криз шляхом використання підходу до прийняття управлінських рішень на основі статистичного аналізу даних. Зважаючи на важливість соціальної відповідальності підприємств сфери гостинності для подальшого розвитку [3], перспективи подальших наукових розробок полягають у розробці методики прогнозування сталого розвитку підприємств сфери гостинності та обґрунтуванні заходів з посилення позитивного економічного, соціального та екологічного впливу на суспільство.

Список використаних інформаційних джерел

1. Аналітичні матеріали Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Khovrak I. Estimating the level of financial safety in banking institutions / Khovrak I., Petchenko M. // Актуальні проблеми економіки, 2015. – Випуск 2. – С. 347–354.
3. Trunina I., Khovrak I., Bilyk M. Increasing social responsibility in tourism based on volunteer tourism // SHS Web of Conferences, 2019, 67, 06054.

А. С. Циб, здобувач вищої освіти «Бакалавр»

І. О. Лисокобилка, здобувачі вищої освіти «Бакалавр»

Ж. А. Кононенко, к. е. н., доцент – науковий керівник

Полтавська державна аграрна академія

ОПЕРАЦІЙНИЙ РИЗИК В БАНКІВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Нинішні реалії ринкової економіки тісно переплетені з жорсткими умовами конкуренції та непередбаченістю подій. Особливо чутливим до цих факторів є банківський сектор, де буквально кожна операція нерозривно пов'язана з ризиками. Серед них варто виокремити ризик, що стосується безпосередньо основної діяльності банку – операційний ризик.

Операційний ризик це ризик прямих або непрямих втрат, зумовлений помилками або недосконалістю процесів під час виконання поточних операцій банку. Він є одним з основних ризиків

банківської системи та набув актуальності після «П Базеля» (документ, який містить методичні рекомендації у сфері банківського регулювання), де було конкретно висвітлено його поняття.

Банк, проводячи свою діяльність, функціонує в умовах таких типових загроз, як: по-перше, проблема даних, тобто втрата даних або їх спотворення, причинами чого можуть бути недостатня кваліфікація персоналу, кібер-атаки на систему, в наслідок чого шахраям відкривається доступ до інформаційних баз банку. Також до даної проблеми можна віднести неякісну роботу третіх сторін (контрагентів, страховиків, державних органів тощо). Іншою ключовою проблемою, характерною в більшості випадків для малих та середніх банків, хоча іноді і для великих, є залежність від обмеженої кількості персоналу, особливо в ІТ сфері. Ще однією проблемою є відсутність у банку визначеної методологічної системи відновлення діяльності банку після настання форс-мажорних подій. Згідно з дослідженням характеру інформації, що була втрачена в процесі банківської діяльності превалююча частина розголошених даних – це інформація про клієнтів [3].

Було проведено дослідження серед найбільших представників банківської еліти країн СНД та Балтії стосовно швидкості відновлення операційної діяльності після знищення або пошкодження інформації з баз даних банку і воно свідчить, що тільки 15 % банків матимуть можливість відновити операційну діяльність в той же день. Більш ніж половина банків (60 %) зможуть це зробити лише у 2-4-х денний строк, а решта – не відновили б свою діяльність раніше 5-денного строку [1].

Серед усіх причин виникнення операційних ризиків, найчастіше зустрічаються три: комп'ютерні збої (бл. 60 %), помилки персоналу (38 %) та шахрайство (5 %) [2].

Наукова література не виділяє однозначної класифікації операційних ризиків, проте переважна кількість вчених розділяє операційний ризик на 4 категорії, а саме: ризик технологій, системний ризик, ризик персоналу та ризик зовнішнього середовища функціонування банку (див. рис. 1).

Ризик технологій пов'язаний з використанням у діяльності банку прогресивних технологій та інноваційного обладнання.

Даний вид ризику проявляється у формі помилок в застосуванні комп'ютерних програм, математичних формул та моделей.

Рисунок 1 – Категорії операційного ризику

Системний ризик відображає зміну цін на акції, їх прибутковість, зміну поточних і очікуваних відсотків за облігаціями, очікувані розміри дивіденду і додаткового прибутку, викликаного загальними ринковими коливаннями.

Ризик персоналу пов'язаний з наявністю в діяльності банку людського фактора.

Ризик зовнішнього середовища функціонування банку безпосередньо не залежить від самої діяльності банку, а визначається впливом економічної, соціальної, політичної ситуації в країні чи світі.

Операційний ризик знаходиться на п'ятому місці (серед дев'яти) за пріоритетністю категорій ризику, визначених Методичними рекомендаціями щодо організації та функціонування систем ризик менеджменту в банках України [2].

Операційний ризик є властивим для усіх банків, оскільки абсолютно кожен банк має у своїй діяльності помилки і збої в роботі персоналу та різних інформаційних систем. Несприятливі події в зовнішньому середовищі також рано чи пізно спіткають кожен банк.

Проте не кожен банк має підрозділ з управління ризиками, більш того не у всіх банках наразі є система управління операційними ризиками. Саме цей факт і провокує негативний ефект операційного ризику на діяльність банків.

Оцінивши ризик, банк може по-різному реагувати на загрози у своїй діяльності, а саме: уникати ризику, переадресувати його, наприклад застрахувавши чи погодитися з наявністю ризику та намагатися мінімізувати його.

Для мінімізації витрат банківської установи при операційному ризику можливим є використання таких заходів, як: по-перше, регулярний моніторинг якості обслуговування клієнтів та підвищення стандартів обслуговування. По-друге, впровадження ефективної системи мотивації персоналу. По-третє, аутсорсинг непрофільних активів, в т. ч. інформаційних систем. По-четверте, систематичний аудит і створення власної бази даних випадків виникнення операційного ризику, що значно спростить надалі управління ризиком у банку.

Список використаних інформаційних джерел

1. Безштанько Д. В. Сутність внутрішніх операційних ризиків банку [Електронний ресурс] / Д. В. Безштанько. – URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbisnbuv/cgiirbis64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Imagefilename=PDF/znpnudps201216.pdf. – Назва з екрана.
2. Дмитрова С. О. Моделювання оцінки операційного ризику комерційного банку : монографія / С. О. Дмитрова. – Суми : Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2010. – 277 с.
3. Аналітика Infowatch [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.infowatch.ru/analytics>. – Назва з екрана.

Н. О. Шкевиря, к. е. н., доцент

*Таврійський державний агротехнологічний університет
ім. Дмитра Моторного*

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах швидкої зміни факторів зовнішнього середовища для забезпечення свого існування і ефективного функ-